

**Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmän
(2024–2029) kokous 2/2026****Aika:** 11.9.2026 klo 9:00–12.00**Paikka:** Etäyhteys (Teams)**Osallistujat:** 37 jäsentä (Teams) + 3 ulkopuolista (Teams)

Heidi Heino, Lupa- ja valvontavirasto
Heini-Marja Hulkko, Lupa- ja valvontavirasto
Timo Kinnunen, Lupa- ja valvontavirasto
Antti Mäntykoski, Lupa- ja valvontavirasto
Anne Mäkynen, Lupa- ja valvontavirasto
Toni Roiha, Lupa- ja valvontavirasto
Hanna Laihinen, Lupa- ja valvontavirasto
Katja Pellikka, Uudenmaan elinvoimakeskus
Hanna Kailasto, Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus
Mauno Isola, Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus
Sari Björk, Sisä-Suomen elinvoimakeskus
Johannes Järvinen, Sisä-Suomen elinvoimakeskus
Ilkka Vesikko, Lounais-Suomen elinvoimakeskus
Sanni Manninen Johansen, Lounais-Suomen elinvoimakeskus
Elina Sorvali, Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus
Paula Mustonen, Hämeen liitto
Kaisa Torri, Päijät-Hämeen liitto
Mira Aalto, Forssan seutukunta
Tarja Laitinen, Heinolan seutu
Juha Alaluukas, Lahden seutu
Rauno Hännikäinen, Lahden seutu
Toni Haavisto, Riihimäen seutukunta
Petra Korkiakoski, Hämeenlinnan seutukunta
Kimmo Paakkonen, Forssan vesihuoltoliikelaitos
Jarmo Rämö, Riihimäen vesi
Jussi Ahonen, GTK
Tiina Kaipainen, GTK
Asta Sarkki, MTK Metsänomistajat
Kari Aikio, MTK-Häme ry
Reijo Hokkanen, Metsähallitus
Suvi Mäkelä, Vanajavesisäätiö sr/ Vanajavesikeskus
Heikki Mäkinen, Päijät-Hämeen Vesijärvisäätiö sr
Olle Häggblom, Salaojayhdistys ry (Teams)
Janne Pulkka, Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVY)
Anu Oksanen, Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry
Seppo Rantanen, Heinolan kalatalousalue
Mika Soramäki, Hämeenlinnan kalatalousalue

Anu Mansikkasalo, Heinolan kaupunki (ryhmän ulkopuolinen)
Roosa Kemppi, Heinolan kaupunki (ryhmän ulkopuolinen)
Saku Ovaskainen, Heinolan kaupunki (ryhmän ulkopuolinen)

1. Kokouksen avaus

Heidi Heino Lupa- ja valvontavirastosta, vesienhoitoalue 3- ja merenhoidon ryhmäpäällikkö, avasi kokouksen ja toivotti kaikki tervetulleiksi. Tämän jälkeen todettiin, että edellisen kokouksen (8.6.2026) pöytäkirja oli käynyt kommenttikierroksella. Edelliseen pöytäkirjaan ei tullut tässä vaiheessa kommentteja ja se hyväksyttiin. Lisäksi todettiin, että yhteistyöryhmälle on toimitettu etukäteen aineistoa tutustuttavaksi (3.9.2026; sähköposti). Heino kävi myös alustuksessaan lävitse kokouksen asialistan.

2. Vesien- ja merenhoidon suunnittelun ajankohtaiset

Heini-Marja Hulkko esitteli vesienhoidon ajankohtaisia asioita. Vesienhoidon kuuden vuoden suunnittelusykli on edennyt viimeiseen vaiheeseen, ja sekä Hämeen alueeseen liittyvät vesienhoitosuunnitelmat (VHA2 ja VHA3) että toimenpideohjelmat (VHA2 ja VHA3) ovat parhaallaan viimeistelyssä. Suunnitelmaehdotusten kuuleminen käynnistyy 1.12.2026 (kuulemisaika 6 kk).

Avoimen Pisara-järjestelmän kehitystyö on edennyt, ja sidosryhmätestaukset alkavat lokakuussa. Järjestelmä avataan julkiseen käyttöön kuulemisen alkuun mennessä, jolloin sen kautta voidaan tarkastella entistä yksityiskohtaisemmin muun muassa vesimuodostumakohtaisia tietoja.

Edellisen kokouksen jälkeen kaikille valtakunnan yhteistyöryhmille toimitettuun palautekyselyyn saatiin yhteensä 26 vastausta, joista 4 Kanta- ja Päijät-Hämeen YTR:stä. Yleisesti kevään kokoukset koettiin sisällöllisesti onnistuneena ja esityksiä hyvin valmisteltuina, mutta osallistujat toivoivat jatkossa sekä läsnä- ja hybridikokousten jatkamista vuorovaikutuksen vuoksi. Lisäksi aineistoa pidettiin paikoin liian laajana. Palautteessa korostui tarve vahvistaa yhteistyötä eri toimijoiden välillä, lisätä suunnittelun (esim. luokitusten) tieteellistä ja menetelmällistä läpinäkyvyyttä, selkeyttää poikkeusmenettelyjen eroja sekä varmistaa riittävät resurssit valuma-alue suunnitteluun ja CAP-ohjelmaan vaikuttamiseen.

3. Vesienhoidon poikkeukset Kanta- ja Päijät-Hämeen alueella

Antti Mäntykoski esitteli vesienhoidon poikkeusten asettamista. Keskeisenä sisältönä on, että vesienhoidon tavoitteena on saavuttaa vähintään hyvä tila vuoteen 2027 mennessä, ja jos tätä ei saavuteta, vesimuodostumalle voidaan asettaa poikkeava tavoite vain silloin, kun lain edellytykset täyttyvät. Poikkeus voi olla joko määrääjän pidentäminen luonnonolojen vuoksi tai alennettu tilatavoite, ja ne asetetaan laatutekijäkohtaisesti seuraavalle kuuden vuoden vesienhoitokaudelle (2028–2033). Mikäli edellytykset eivät täyty, poikkeusta ei aseteta, ja kaikille vesimuodostumille tavoitellaan edelleen hyvää tilaa ilman alennettua tilatavoitetta.

Pintavesien ekologisen tilan poikkeukset ovat Suomessa harvinaisia ja perustuvat tarkasti lainsäädännön edellytyksiin. Vuoteen 2027 mennessä järvistä 78 % ja joista 53 % on saavuttanut hyvän tilan. Suurimmassa osassa vesimuodostumia, joissa tavoitetta ei ole saavutettu, poikkeuksen asettamisen edellytykset eivät täyty (86 %). Koko maassa on asetettu 233 alennettua tilatavoitetta (VMLJ 24 §) ja 39 määrääjän pidentämistä (VMLJ 25 §). Kanta- ja Päijät-Hämeessä poikkeukset koskevat vain alennettuja tilatavoitteita (9 kpl), jotka perustuvat tavoitteen saavuttamisen mahdottomuuteen. Poikkeukset kohdistuvat: Joet 3 kpl (Haritunjoki, Äväntjoki ja Palojoki-Köylinjoki) ja järvet 6 kpl (Teuronjärvi, Loppijärvi, Miemalanselkä-Lepaanvirta,

Vuorenselkä, Äimäjärvi ja Kymijärvi). Määräajan pidentämisistä ei ole lainkaan, koska luonnonoloihin perustuvat edellytykset eivät täyttyneet.

Hämeessä KeVoMu-poikkeuskohteita ovat Kymijoen yläosa ja Loimijoen yläosa, joiden tila on arvioitu tyydyttäväksi suhteessa parhaaseen saavutettavissa olevaan potentiaaliin. Fysikaalis-kemiallisten luokittelutulosten tulkinta on yhtenäistetty samankaltaiseksi luonnonvesien kanssa. Huono/Välttävä fysikaalis-kemiallinen tila voi laskea ekologisen potentiaalin vain tyydyttävään.

Heini-Marja Hulkko esitteli Hämeen alueen pintavesien kemiallisen tilan poikkeuksia. Hämeen pintavesien kemiallisen tilan poikkeukset johtuvat kahdesta pääsyystä: luonnonoloista ja teknisestä toteuttamiskelpoisuudesta. Luonnonoloihin perustuva määräajan pidentäminen vuoteen 2033 koskee bromattuja difenyyliettereitä (PBDE), joita esiintyy kaikissa alueen pintavesimuodostumissa, sekä elohopeaa, jota esiintyy laajasti (146 pintavesimuodostumaa). Tekniseen toteuttamiskelpoisuuteen perustuvat pidennykset koskevat yksittäisiä kohteita, joissa aineiden poistaminen tai vähentäminen ei ole realistisesti toteutettavissa nykyisillä menetelmillä: PFOS (Porvoonjoen yläosa, Luhdanjoki l. Porvoonjoki, Äväntjoki ja Palojoki-Köylinjoki).

Hanna Laihininen kertoi, että Hämeen alueella ei ole määrällisesti huonossa tilassa olevia pohjavesialueita. Hämeen pohjavesien poikkeukset johtuvat siitä, että alueella on 11 pohjavesialuetta huonossa kemiallisessa tilassa, ja ongelmia aiheuttavat pääasiassa torjunta-aineet, liuottimet, kloorifenolit, kloridi ja MTBE. Neljällä alueella poikkeuksen edellytykset eivät täyty, koska toimenpiteitä ei ole vielä tehty riittävästi. Sen sijaan seitsemällä alueella pitoisuudet ovat jo laskusuunnassa, ja niille voidaan soveltaa määräajan pidentämistä luonnonolojen perusteella.

4. Vesien- ja merenhoidon toimenpiteet kaudelle 2028–2033

Yleinen (Heini-Marja)

Heini-Marja Hulkko kertasi vesienhoidon toimenpiteiden suunnitteluprosessia ja esitteli toimenpiteiden suunnitteluperiaatteita pintavesien osalta vuosille 2028–2033. Suunnitellut toimenpiteet ovat joko perustoimenpiteitä (lakisääteisiä) tai täydentäviä toimenpiteitä. Lisäksi on suunniteltu ohjauskeinoja, jotka tukevat ja edistävät toimeenpanoa. Lisäksi Hulkko selitti Hämeen osalta aineistojen keräämiseen liittyvää ongelmaa. Ensinnäkin Hämeen YTR -alue on jakautunut kahdelle eri vesienhoitoalueelle (VHA2 ja VHA3). Tämän lisäksi Hämeen YTR-alueella olevista suunnittelualueista ainoastaan Vanajan reitti on kokonaan Hämeen YTR-alueen sisällä. Muut suunnittelualueet sijaitsevat ainakin osin muiden maakuntien alueella.

Yleisen osuuden jälkeen Heini-Marja Hulkko (KRS-sektori), Anne Mäkynen (Metsätalous), Antti Mäntykoski (Maatalous, Valuma-alue toimenpiteet ja Haja- ja loma-asutus), Toni Roiha (Yhdyskunnat, Teollisuus, Kalankasvatus ja Turvetuotanto) ja Hanna Laihininen (Pohjavedet) esittelivät toimenpiteiden suunnittelun mitoituseriaatteita (kertaus), ehdotettuja toimenpiteiden määriä sekä suunniteltuja ohjauskeinoja sektorikohtaisesti. Lisäksi YTR:lle oli ennakoon toimitettu ehdotetut pinta- ja pohjavesien toimenpidemäärät, jotka oli eritelty suunnittelualuetarkkuudella.

Toimenpiteiden mitoituseriaatteista ja ohjauskeinoista heräsi myös keskustelua YTR:ssä. Keskustelua käytiin pääasiassa metsätalouden ja maatalouden sektoreista.

1. Metsätalous

Metsätalouden osalta keskusteltiin kuinka ennen vuotta 2020 tehdyt ennallistamiset huomioidaan suunnittelussa. Oletuksena on, että nämä aikaisemmin ennallistettut kohteet näkyisivät VEMALA-mallissa (esim. maankäyttö muuttunut → vaikutus kuormituksiin).

Keskustelu jatkui ojituksen ilmoitusvelvollisuuden ja luvan harkinnan selkeyttämisestä vesilaista (OK10). Todettiin, että ohjauskeinon tavoitteena on selkeyttää vesilain ojitussääntelyä niin, että ilmoitusvelvollisuus ja luvanvaraisuus kattavat kaikki vesitalouteen vaikuttavat toimet, lupaharkinta huomioi yhteis- ja ilmastovaikutukset, vesiensuojelun vähimmäistaso kirjataan lakiin, oijen syvyyttä voidaan säädellä ja valvonnan vaikuttavuutta parannetaan pidentämällä vanhenemisaikaa (nykyinen vanhenemisaika 2 vuotta).

Ryhmässä nousi myös kysymys ojitusilmoitusten tämänhetkisestä tilanteesta. Todettiin, että metsänkäyttöilmoitukset menevät LVV:n sisällä eri yksikköön. Esimerkiksi kunnostusojitukset eivät enää automaattisesti tule vesien- ja merenhoidon yksikköön käsiteltäviksi. ELY-keskuksen aikana ilmoitukset kulkivat vielä ryhmän asiantuntijoiden kautta.

Ryhmässä myös todettiin, kaavoituksen mahdollisuuksien selvittäminen vesienhoidon edistämiseksi (OK16) viittaisi enimmäkseen vain uusiutuvan energian hankkeisiin ja tulisi varmistua, ettei kaavoituksella suoraan ohjattaisi maa- ja metsätalouden vesiensuojelua.

Vesienhoidon toimenpiteiden ja ohjauskeinojen rahoituksesta puhuttaessa todettiin, että vastuutahoista ja rahoituksesta on käyty neuvotteluja ministeriöiden (YM ja MMM) kanssa yleisellä tasolla, mutta ei tarkkoja päätöksiä resursseista ei ole olemassa.

2. Maatalous

Ryhmässä tiedusteltiin, kuinka vesienhoidon puolelta on tarkoitus saada omia tavoitteita CAP-valmisteluun (seuraavan kauden valmistelu käynnissä). Ryhmässä todettiin, että valmistellut maatalous -sektorin toimenpiteet laitetaan syötteenä CAP valmistelijoille. Tiedostetaan kuitenkin, että valmistelussa on muitakin lähtökohtia (mm. maatalouden kilpailukyky, rooli huoltovarmuudessa). Vesienhoidon toimenpiteiden suunnittelussa tulisi kuitenkin ottaa huomioon tavoitteiden realistisuus mahdollisen rahoituksen suhteen (esim. klausuuli toteutuksesta). Lisäksi todettiin, että säätösalaajituksen mukaan ottaminen ohjauskeinoin on ollut positiivinen asia. Lisäksi todettiin, että suunnittelun yhteydessä on myös edellisellä kaudella mukana olleet ohjauskeinot käyty lävitse (muokattu tarpeen mukaan).

5. Vesienhoitosuunnitelmien ympäristövaikutusten arviointi (SOVA)

Antti Mäntykoski esitteli vesienhoitosuunnitelmien ympäristövaikutuksen arviointia (SOVA). Vesienhoitosuunnitelman valmisteluun sisältyvä ympäristöarviointi on koko suunnitteluprosessin läpileikkaava tehtävä, jonka tavoitteena on tunnistaa ja huomioida toimenpiteiden ympäristövaikutukset. Arviointi tehdään SOVA-lain ja -asetuksen mukaisesti.

YTR:lle on toimitettu ennakkoaineistona yhteenveto tehdyistä arvioista ja kokouksessa ryhmältä toivottiin huomioita vesienhoitosuunnitelman (vaihtoehto V1) tai sen toteuttamatta jättämisen (vaihtoehto V0, pelkät lakisääteiset perustoimenpiteet) merkittävistä ympäristövaikutuksista. Ympäristöarvioinnin tulokset sekä ehdotukset haittojen lieventämiseksi ja seurannaksi kootaan

ympäristöselostukseen (kuuleminen vesienhoitosuunnitelmaehdotuksen mukana). Kuulemisen jälkeen suunnitelma viimeistellään saadun palautteen perusteella ja hyväksytään.

6. Muut asiat

ACWA: YTR-toiminnan kehittäminen

Valtakunnallisessa ACWA-hankkeessa tullaan kehittämään myös alueellisten vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmien toimintaa. Tähän liittyen lähetetään talven aikana kaikille yhteistyöryhmien jäsenille ja varajäsenille sähköinen kysely, jolla kerätään pohjatietoa ja ideoita yhteistyöryhmätoiminnan kehittämiseksi.

Tulevia tapahtumia

Vaikuta vesiin -päivät 16.9.2026, Hämeenlinna ja etäyhteys
Tulva- ja patopäivät 28.10.2026, Rovaniemi ja etäyhteys
Ahti-ohjelman vuosiwebinaari 10.11.2026 klo 12–16

Vesienhoidon avustushaku 15.9.–30.10.

VHA3 (Kanta-Häme)

- Vesienhoito- ja pohjavesiavustukset: Etelä-Pohjanmaan EVK
- Vesitalous- ja kalatalousavustukset: Lounais-Suomen EVK

VHA2 (Päijät-Häme)

- Vesienhoito- ja pohjavesiavustukset: Uudenmaan EVK
- Vesitalousavustukset: Kaakkois-Suomen EVK
- Kalatalousavustukset: Lounais-Suomen EVK

7. Seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään keväällä/alkukesästä 2027. Kokouksen tarkempi ajankohta sovitaan myöhemmin.

8. Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:36.

Sihteeri	Toni Roiha
Jakelu	Yhteistyöryhmän jäsenet, varajäsenet ja muut kokoukseen osallistuneet.
Liite	YTR_11092026_Häme (esitysdiat)